

Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Aan
Van

Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
DG Volkshuisvesting en Bouwen

nota

Nota motie Kröger en Thijssen inzake ledverlichting

TER INFORMATIE

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2024-0000617380

Datum

13 mei 2024

Opgesteld door

[REDACTED]

Samengewerkt met

EZK, IenW, RWS, RVB, VNG
en IPO

Bijlage(n)

3

Aanleiding

Tijdens de begrotingsbehandeling Economische Zaken en Klimaat op 17 oktober jl. hebben de leden Kröger en Thijssen een motie ingediend met het verzoek er naar te streven dat per 2025 alle openbare verlichting en alle verlichting van Rijksgebouwen bestaat uit ledverlichting en dit per 2028 te realiseren. In overleg met minister voor K&E is besloten dat de beantwoording van deze motie bij de minister van BZK komt te liggen. Er is ook een toezegging gedaan door de minister K&E om een afschrift van deze brief te sturen naar de Eerste Kamer. Deze toezegging heeft BZK overgenomen.

Geadviseerd besluit

U wordt verzocht akkoord te gaan met bijgaande antwoordbrief aan de voorzitters van de Kamers en deze te ondertekenen.

Kern

- In de brief is een stand van zaken gegeven over de verlichting van Rijksgebouwen en alle openbare wegen. Bij het laatste is onderscheid gemaakt tussen het hoofdwegennet dat onder de verantwoordelijkheid valt van de minister voor I&W, het provinciale wegennet en de gemeentewegen.
- Van de gebouwen van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) voldoet 91% aan de verplichtingen rondom energiebesparing. Het RVB pakt momenteel de laatste gebouwen aan. De verwachting is dat dit uiterlijk eind 2026 afgerond wordt.
- De gebouwen van Defensie voldoen daarentegen grotendeels nog niet aan de verplichte verduurzamingsmaatregelen. Hier wordt door Defensie een inhaaltraject voor ingezet. Hierover wordt de Kamer binnenkort door de staatssecretaris van Defensie geïnformeerd. Bij Rijkswaterstaat voldoet ook nog een deel niet. Er is bij RWS echter in veel gevallen sprake van complexe situaties, waarbij een combinatie van energielabelplichtige kantoren met infrastructurele objecten zoals bruggen, sluizen en tunnels aan de orde is.
- Van vijf provincies is bekend dat zij druk bezig zijn met ledverlichting en dat zij wel een langere doorlooptijd nodig hebben om alle wegen te voorzien van ledverlichting dan de gestelde termijn tot 2028. De overige provincies hebben niet inzichtelijk gemaakt wat de stand van zaken is met betrekking tot het overgaan op ledverlichting bij de verlichting van wegen.
- Van het hoofdwegennet is iets minder dan de helft voorzien van ledverlichting eind 2024. De doorlooptijd voor het overgaan op ledverlichting duurt hier langer dan de gestelde 2028, omdat wordt aangesloten op natuurlijke

vervangingsmomenten en de uitgangspunten van circulaire economie. Wat hierbij ook meespeelt is dat het plaatsen van ledverlichting tot gevolg heeft dat de hoofdwegen dicht zullen moeten, hierdoor heeft het een stuk langere doorlooptijd om te zorgen dat de infrastructuur niet in de knel raakt door de verduurzamingsopgave en het plaatsen van ledverlichting.

- De gemeente is verantwoordelijk voor de verlichting van de openbare ruimten die in eigendom of in beheer zijn van de gemeente. Er is door VNG bij gemeenten opgevraagd of zij ook bezig zijn met ledverlichting. De inschatting van VNG is dat het merendeel van de gemeenten hier actief mee aan de slag is.

Onze referentie

2024-0000617380

Datum

13 mei 2024

Toelichting

Ledverlichting valt onder de energiebesparingsplicht waar de minister voor Klimaat en Energie voor verantwoordelijk is. De energiebesparingsplicht verplicht bedrijven en instellingen (dus ook het Rijk) om alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder uit te voeren. Ledverlichting verdient zich vaak binnen 5 jaar terug en valt dus voor deze gebouwen onder de plicht. De energiebesparingsplicht geldt voor locaties van bedrijven en instellingen die per jaar vanaf 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas(equivalent) gebruiken. Deze bedrijven moeten elke vier jaar rapporteren over hun maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar. Onder de Energiebesparingsplicht vallen ook veel overheidsgebouwen. De verduurzaming van (overheids)gebouwen valt onder de verantwoordelijkheid van de minister voor BZK.

Politieke context

De voorbeeldrol van de Rijksoverheid komt vaker terug. Zo heeft u onlangs een reactie voorbereid op de motie Kröger over het versneld voldoen van Rijksvastgoed aan de energielabel-C-verplichting voor kantoren.

Eind mei is door Defensie een brief richting de Tweede Kamer verstuurd over de stand van zaken voor het voldoen aan de wet- en regelgeving m.b.t. de energielabel-C-verplichting en energiebesparingsplicht.

Financiële/juridische overwegingen

Voor de rijkspartijen zijn er vanaf 2025 middelen beschikbaar via het Klimaatfonds voor verduurzaming van de gebouwen. Deze middelen zijn met name beschikbaar gesteld om aan hogere eisen, zoals de Renovatiestandaard, te kunnen voldoen.

Uitvoering

Omgevingsdiensten, gemeenten en Omgevingsdienst NL hebben financiële middelen om hun toezichhoudende taak m.b.t. de energiebesparingsplicht uit te voeren. Gemeenten en omgevingsdiensten zijn het bevoegd gezag met betrekking tot de energiebesparingsplicht.

Communicatie

Recent is het Rijk in het nieuws gekomen m.b.t. de verduurzaming van kantoren in een artikel van het FD.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Brief aan Eerste Kamer inzake stand van zaken motie Kröger en Thijssen inzake ledverlichting	
2	Brief aan Tweede Kamer inzake stand van zaken motie Kröger en Thijssen inzake ledverlichting	
3	Motie Kröger en Thijssen inzake ledverlichting	

Onze referentie

2024-0000617380

Datum

13 mei 2024